บทความวิจัย

ศักยภาพการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชเพื่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกในประเทศไทย

TOURISM POTENTIAL OF KHORAT GEOPARK AS A WORLD HERITAGE TOURISM SITE IN THAILAND

ติณณ์ณเทพย์ รุ่งศรีตระกูล[1*] เสรี วงษ์มณฑา[2] ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ[3] และ ณัฐรินทร์ ปริวงศ์กุลธร[4]

Tynnadev Rungsritrakul[1*], Seri Wongmonta[2], Thanarat Ratanapongtra[3], and Nuttharin Pariwongkhuntorn [4]

[1*,2,4]สาขาการจัดการการท่องเที่ยว โรงแรม และธุรกิจบริการ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา[3] สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

[1*,2,4]CMBKK - College of Management Bangkok - University of Phayao

[3] Tourism and Hotel Division, Faculty Of Liberal Arts, Rajamangala University Of Technology Suvarnabhumi

E-mail : rungsritrakul@gmail.com[1*]

Received 2 June 2024**; Revised** 14 April 2025**; Accepted** 29 April 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ประกอบและศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานธรณีโคราช ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษาข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราช จากเอกสาร แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ จากนั้นผู้วิจัยทำการศึกษาพื้นที่วิจัย สำรวจภาคสนามโดยการสังเกต และใช้เครื่องมือในการตรวจสอบประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยอ้างอิงจากแบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวและแนวคิดด้านการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวและหลักองค์ประกอบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (หลัก 10As) มาใช้ประกอบเป็นแนวทางในการสร้างแบบตรวจสอบประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว และเป็นกรอบการวิจัย โดยผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ และภาคชุมชน จำนวน 16 คน ซึ่งใช้วิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) อุทยานธรณีโคราชมีศักยภาพเพื่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกในประเทศไทย ตามหลักองค์ประกอบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว 10As ดังนี้ ด้านสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการคมนาคมและความสะดวกสบายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านที่พักอาศัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ด้าน

สาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยว ด้านการติดตามผลการดำเนินงานบริการท่องเที่ยว ด้านการดูแลและสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว และด้านกลยุทธ์หรือแนวทางการเสริมสร้างความประทับใจในการท่องเที่ยว 2) อุทยานธรณีโคราชมีความโดดเด่นและการดึงดูดความน่าสนใจ โดยแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรณีวิทยามีความโดดเด่นมากที่สุด รองลงมาคือ ประเภทวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ และประเภทนิเวศวิทยา 3) มีการบริหารจัดการและพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจและรายได้ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านสภาพแวดล้อมและธรรมชาติ และการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยว 4) มีนโยบายการร่วมส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

คำสำคัญ: ทรัพยากรการท่องเที่ยว การตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว ศักยภาพการท่องเที่ยว อุทยานธรณีโคราช แหล่งมรดกโลก

Abstract

This research article aims to study the components and potential of the tourist attractions within the Khorat Geopark. It employs qualitative research methods, starting with a review of secondary data sources related to the tourism resources of the Khorat Geopark. Subsequently, the researcher conducted field studies, observing the research area and utilizing tools to assess the potential of tourism resources. The researcher referenced tourism resource checklists, concepts of tourism potential evaluation, and the "10As" tourism product components framework to develop the assessment tools and establish the research framework. For data collection, a semi-structured interview format was employed. In-depth interviews were conducted with 16 key informants, including representatives from government agencies, the private sector, academics, and local community members. The participants were selected using purposive sampling. The collected data was analyzed through content analysis and descriptively presented.

The research findings revealed that Khorat Geopark's Potential as a World Heritage Tourism Destination in Thailand based on the 10As framework of tourism product components. Khorat Geopark exhibits strong potential in the following areas Attractions, Accessibility, Amenities, Accommodations, Activities, Ancillary services, Awareness, Appearance, Assurance and Appreciation. 2) The Geopark stands out for its geological attractions, which are the most prominent. These are followed by cultural and historical attractions and ecological tourism sites. 3) Management and Development of Tourism Potential has been developed in the following aspects: Economic & Revenue Generation, Social & Cultural Dimensions, Environmental & Natural Aspects and Infrastructure Development. 4) The Geopark

has implemented policies to promote cooperation and develop tourism in conjunction with other tourist destinations.

Keywords: Tourism Resources, Tourism Resource Audit, Tourism Potential, Khorat Geopark, World Heritage Site

บทนำ

การท่องเที่ยวมีความสำคัญในด้านเศรษฐกิจและการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของประเทศ อีกทั้งยังสร้างรายได้หลักเข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมหาศาล อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยมีแนวโน้มที่จะสามารถพัฒนาและส่งเสริมให้เติบโตได้อีกเรื่อย ๆ ในอนาคต เนื่องจากประเทศไทยมีความได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์ที่ตั้ง ภูมิอากาศ ความหลากหลายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมสิ่งก่อสร้างสถาปัตยกรรม ศิลปะวัฒนธรรม ประเพณีความเชื่อ อัธยาศัยไมตรีของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งองค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้พิจารณาและขึ้นทะเบียนสถานที่ที่มีความสำคัญเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ของมนุษยชาติ เพื่อให้เป็นแหล่งมรดกโลก (World Heritage Site) โดยในปี 2566 ประเทศไทยได้รับการขึ้นทะเบียนแหล่งมรดกโลกถึง 7 แห่ง แบ่งเป็นประเภทมรดกโลกทางวัฒนธรรม 4 แห่ง และประเภทแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ 3 แห่ง

นอกจากนี้ยังมีการประกาศจัดตั้งสถานที่สำคัญในประเภทอื่น เพื่อขอพิจารณาและรับรองการขึ้นทะเบียนต่อองค์การยูเนสโก ตัวอย่างเช่น อุทยานธรณีโลกของยูเนสโก (UNESCO Global Geoparks) ซึ่งมีแนวคิดในการจัดตั้งเพื่อความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาค ผ่านการป้องกันมรดกทางธรณีวิทยาและส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรณีวิทยา รวมถึงสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติระดับโลกไปพร้อมกัน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อภาคชุมชน

สำหรับประเทศไทยนั้นกรมทรัพยากรธรณี (Department of Mineral Resources) ได้ประกาศจัดตั้งอุทยานธรณีประเทศไทย ด้วยเงื่อนไขที่ประเทศต่าง ๆ นั้น สามารถเสนอพื้นที่อุทยานธรณีของประเทศตนเองต่อองค์การยูเนสโก เพื่อขอจัดตั้งอุทยานธรณีและเข้าเป็นสมาชิกเครือข่ายอุทยานธรณีระดับโลกได้ โดยจะต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ พื้นที่ที่เสนอจะต้องมีแหล่งธรณีวิทยา มีคุณค่าทางโบราณคดี นิเวศวิทยาและวัฒนธรรม มีการบริหารจัดการและการอนุรักษ์แหล่งต่าง ๆ อย่างมีบูรณาการและมีการถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชน ซึ่งอุทยานธรณีระดับโลกในประเทศไทยปัจจุบัน มี 2 แห่ง คือ อุทยานธรณีสตูล (Satun Geopark) ที่ได้รับการประกาศรับรองในปี 2561 และอุทยานธรณีโคราช (Khorat Geopark) ที่ได้รับการประกาศรับรองในปี 2566 ซึ่งได้ประกาศรับรองให้เป็นมรดกโลกมีศักดิ์ศรีเสมือนพื้นที่มรดกโลกอื่น ๆ

โคราชจีโอพาร์คหรืออุทยานธรณีโคราช (Khorat Geopark) ตั้งอยู่ทางฝั่งทิศตะวันตกของจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยพื้นที่ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครราชสีมา สีคิ้ว สูงเนิน ขามทะเลสอ และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีมรดกทางด้านธรณีวิทยา นิเวศวิทยา วัฒนธรรมที่สำคัญและสัมพันธ์กัน จำนวน 35 แห่ง และวัฒนธรรม 8 แห่ง ซึ่งนับว่ามีคุณค่าในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศและระดับนานาชาติ จึงกล่าวได้ว่าอุทยานธรณีโคราชเป็น “มหานครแห่งบรรพชีวิน” ที่มีทรัพยากรมากมายที่พร้อมจะส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวมรดกโลก การส่งเสริมให้อุทยานธรณีโคราชเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว ขั้นตอนหนึ่งใน

การดำเนินการที่สำคัญคือ การตรวจสอบประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในการรองรับการท่องเที่ยว

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ศักยภาพการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชเพื่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกในประเทศไทย ซึ่งหากจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและมีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยว จำเป็นที่จะต้องมีการตรวจสอบประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อได้ข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาหรือการส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานธรณีโคราช

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานธรณีโคราช

การทบทวนวรรณกรรม

องค์ประกอบผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

ศักยภาพความพร้อมด้านองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Dickman, 1996) จำเป็นที่จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 10As ได้แก่ 1) Attractions สิ่งดึงดูดใจ 2) Accessibility ความสะดวกในการเดินทาง 3) Amenities สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ 4) Accommodations ที่พัก 5) Activities กิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมี 6) Ancillary services การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Pelasol, 2012) 7) Awareness การรับรู้ 8) Appearance ลักษณะที่ปรากฏ 9) Assurance ความเชื่อมั่น และ 10) Appreciation คุณค่าความประทับใจ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีความสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จ (Morrison, 2014)

การตรวจสอบศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว

สถาบันการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เสนอหลักการประเมินและเขียนรายงานเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวในสถานที่ที่กำหนดศึกษา มีขั้นตอนกระบวนการดังต่อไปนี้ 1) การทำความเข้าใจทรัพยากรท่องเที่ยว ประเภทของทรัพยากรและชนิดของทรัพยากร 2) การตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว เขียนรายงานทรัพยากรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและประเมินทรัพยากร สำหรับแนวทางในการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว มีหลักการประเมินดังต่อไปนี้ 1) คุณภาพทรัพยากร 2) ความโดดเด่นของทรัพยากร 3) อำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยว และ 4) ฐานข้อมูลของทรัพยากรท่องเที่ยว (Institute of Ecotourism, 2002) นอกจากนี้ยังสามารถใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาและการกำหนดศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เช่น คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว และความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน (Boonyaphak, 2007)

การจัดการแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความบันเทิงนั้น จัดเป็นส่วนหนึ่งในสถานบริการนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (Tourism Authority of Thailand, 2002) การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว พิจารณาว่าแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ จะต้องมีคุณภาพและมีมาตรฐานในระดับสากลเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและเน้นให้มีผู้รับผิดชอบเป็นส่วนร่วมในการดูแลเอกลักษณ์ ทอง

เสมียน (Thongsemian E., 2007) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เป็นการสร้างความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทางธุรกิจ ในการจัดสร้างพัฒนาและปรับปรุงกับการอนุรักษ์ทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว การมีระบบการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วยแผนงาน แผนการเงินและแผนบุคลากร เพื่อใช้เป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและการบริการด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งแผนการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากร การรักษาความปลอดภัยหรือการบริหารจัดการนักท่องเที่ยว หรือมาตรการควบคุมทั้งทางตรงหรือทางอ้อม เป็นปัจจัยสำคัญที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ในระยะยาวต่อไป (Tourism Development Office, Department of Tourism, 2019)

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในอุทยานธรณีโคราช

องค์การยูเนสโกได้กำหนดเกณฑ์ขอบข่ายงานอุทยานธรณีในการศึกษาจำแนกแหล่งเพื่อการอนุรักษ์ เรียนรู้และท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ แหล่งธรณีวิทยา นิเวศวิทยา และวัฒนธรรม ประเทือง จินตสกุล (Chintasakun P., 2017) ดังนั้นการท่องเที่ยวในอุทยานธรณีโคราช ได้แก่ 1) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geological Tourism) เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงภูมิศาสตร์สำนักงานอุทยานธรณีโคราช (Korat Geopark Office, 2017) 2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า คือ การเดินทางไปเพื่อสัมผัส เรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม โดยเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ พัชราภรณ์ ทวีกสิกรรม และกรมการท่องเที่ยว (Thaweekasikam P., and Department of Tourism, 2010) 3) การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรม คือ การแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้เรียนรู้ สัมผัส ชมอัตลักษณ์คุณค่าทางประวัติศาสตร์ ความงดงามทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชุมชนอื่น รวมถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมต่างสังคม ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ (Rattanapongthra T., 2017))

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อดำเนินการศึกษาการตรวจสอบประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและองค์ประกอบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของอุทยานธรณีโคราช โดยผู้วิจัยศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานธรณีโคราช จากเอกสาร (Secondary Data) จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ จากนั้นดำเนินการศึกษาปัจจัย 4 ส่วนที่สำคัญกับตัวแทนภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการและภาคชุมชน รวม 16 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structures Interview) ที่กำหนดข้อคำถามไว้ล่วงหน้า ได้แก่ 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ 2) การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและองค์ประกอบการท่องเที่ยว 3) ความโดดเด่นและการดึงดูดความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว 4) การบริหารจัดการและพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว 5) นโยบายการร่วมส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่ 5 อำเภอของอุทยานธรณีโคราช ได้แก่ อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกรกฎาคม 2567

ผลการวิจัย

1) ทรัพยากรท่องเที่ยวและศักยภาพตามองค์ประกอบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว จากจำนวนแหล่งท่องเที่ยว 35 สถานที่ มีสถานที่ที่มีศักยภาพและสามารถส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ รวมจำนวน 22 สถานที่ และสามารถจำแนกเป็นประเภทแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งธรณีวิทยา แหล่งนิเวศวิทยา และแหล่งวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ ซึ่งบางแห่งอาจมีครบทั้ง 3 ด้าน รวมถึงการจำแนกให้เป็นประเภทกิจกรรมประเพณีและศิลปะการแสดง คือ

1. ด้านสิ่งดึงดูดในแหล่งท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราช สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทแหล่งท่องเที่ยวด้านธรณีวิทยา ประกอบด้วย 1) พิพิธภัณฑ์ไม้กลายเป็นหินฯ 2) แหล่งไดโนเสาร์โคราช 3) กุมภลักษณ์มอจะบก 4) แหล่งหินตัดสีคิ้ว 5) ถ้ำเขาจันทน์งามและภาพเขียนสี 6) ผายายเที่ยง 7) จุดชมวิวเขายายเที่ยง 8) ผาบุคาผาคู่รัก 9) บ่อเกลือหนองสรวง หรือ บ่อเกลือพันดุง 10) วัดป่าภูผาสูง 11) น้ำตกวังเณร 12) แหล่งหินตัดสูงเนิน และ 13) พิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ตำบลท่าช้าง พยากรแหล่งท่องเที่ยว

2. ด้านการคมนาคมและความสะดวกสบายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวได้ 4 ช่องทาง ประกอบด้วย 1) การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวหรือรถจักรยานยนต์ส่วนตัว สามารถเดินทางโดยใช้เส้นทางถนนมิตรภาพ เป็นถนนเส้นหลักในการเชื่อมต่อไปยังถนนเส้นทางรองเพื่อเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เส้นทางถนนมีสภาพสมบูรณ์และพร้อมรองรับในการเดินทางท่องเที่ยวทั้งเส้นทางสายหลักและสายรอง 2) การเดินทางโดยรถโดยสารสาธารณะหรือรถยนต์เช่าเหมา โดยบริษัทขนส่งจำกัดและบริษัทขนส่งเอกชน มีผู้ให้บริการจำนวนหลายรายและสามารถเลือกเดินทางออกจากสถานีขนส่งหมอชิต (กรุงเทพมหานคร) ได้ตลอด 24 ชั่วโมง และเส้นทางการเดินรถจากจังหวัดต่าง ๆ สู่สถานีขนส่งปลายทางจังหวัดนครราชสีมา

2.3 การเดินทางโดยรถไฟ โดยการรถไฟแห่งประเทศไทย จากสถานีกรุงเทพอภิวัฒน์สู่เส้นทางสถานีต่าง ๆ ในพื้นที่อุทยานธรณีโคราชหรือที่ใกล้เคียง หรือจากต้นทางสถานีหนองคายและต้นทางสถานีอุบลราชธานีสู่เส้นทางสถานีต่าง ๆ ในพื้นที่อุทยานธรณีโคราชหรือที่ใกล้เคียง ในอนาคตนักท่องเที่ยวยังสามารถที่จะเดินทางท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชได้สะดวกยิ่งขึ้นด้วยรถยนต์บนเส้นทางถนนมอเตอร์เวย์ บางปะอิน-นครราชสีมา (หมายเลข 6) และการเดินทางด้วยรถไฟความเร็วสูง เส้นทางกรุงเทพอภิวัฒน์-นครราชสีมา

2.4 การเดินทางโดยการขนส่งทางอากาศ ท่าอากาศยานนครราชสีมา ตั้งอยู่ใน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ในปัจจุบันยังไม่ได้รับความนิยมจากผู้ใช้บริการ เนื่องจากท่าอากาศยานตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองนครราชสีมา

3. ด้านที่พักอาศัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

ในพื้นที่อุทยานธรณีโคราชมีที่พักอาศัยรับรองให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทั้ง 5 อำเภอ โดยอำเภอเมืองมีจำนวนที่พักรองรับนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานมากที่สุดประมาณ 140 แห่ง รองลงมาคือ อำเภอสีคิ้ว มีจำนวนที่พักรองรับนักท่องเที่ยวประมาณ 50 แห่ง จำนวนที่พักที่ได้มาตรฐานสำหรับรับรองนักท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานธรณีโคราชทั้ง 5 อำเภอ รวมแล้วไม่ต่ำกว่า 200 แห่ง ส่งผลให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้จำนวนหลักหมื่นคนต่อคืน

4. ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

4.1 ด้านการให้บริการห้องน้ำสาธารณะ สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ถูกพัฒนาและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวจะมีการให้บริการห้องน้ำสาธารณะ อีกทั้งยังได้รับการดูแลความสะอาดตามมาตรฐานอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

4.2 ด้านการให้บริการเครือข่ายโทรคมนาคมและสัญญาณอินเตอร์เน็ต มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ครอบคลุมทุกเครือข่ายรวมถึงสัญญาณอินเตอร์เน็ต ทั้งพื้นที่สัญญาณ 3G / 4G และ 5G ครอบคลุมในเกือบทุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของอุทยานธรณีโคราชทั้ง 5 อำเภอ

4.3 ด้านการให้บริการไฟฟ้าและแสงสว่าง ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชส่วนใหญ่มีบริการไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมอยู่ทุกจุดพื้นที่และมีความสเถียรภาพในการให้บริการและความปลอดภัยอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

4.4 ด้านการให้บริการการใช้น้ำ มีการให้บริการการใช้น้ำประปาเพื่ออุปโภคโดยสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาคสีคิ้ว และการประปาส่วนภูมิภาคนครราชสีมา ให้บริการในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวตลอด 24 ชั่วโมง

4.5 ด้านการให้บริการการเงินและธนาคาร มีการให้บริการของธนาคารพาณิชย์และตู้กดเงินสดทุกราย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอในหลายพื้นที่

5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

5.1 ด้านศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์บริการให้ข้อมูลและช่วยเหลือนักท่องเที่ยวพบได้ในสถานที่ที่เป็นหน่วยงานองค์กรที่ดำเนินการอยู่ประจำ และจะมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอย่างน้อยอำเภอละ 1 จุดบริการ

5.2 ด้านร้านจำหน่ายอาหาร มีร้านอาหารจำนวนมากที่ให้บริการในหลายระดับ ทั้งร้านอาหารท้องถิ่น ร้านอาหารตามสั่ง ร้านอาหารทั่วไป ร้านอาหารภัตตาคาร และร้านอาหารในโรงแรม กระจายอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและในแหล่งชุมชนเมือง นักท่องเที่ยวจึงหาทานได้ง่ายและมีราคาไม่แพง

5.3 ด้านร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ร้านค้าสำหรับการซื้อสินค้าเพื่ออุปโภคบริโภคมีจำนวนมาก ทั้งประเภทร้านขายของชำและร้านสะดวกซื้อที่บริการ 24 ชั่วโมงกระจายอยู่ในพื้นที่ ในขณะที่ร้านขายของที่ระลึกสินค้าท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย โดยพบได้ในสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวจำนวนมากเท่านั้น

6. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ แบ่งประเภทกิจกรรม ดังนี้

6.1 การนำเสนอตัวอย่างเส้นทางท่องเที่ยว ที่แนะนำโดยอุทยานธรณีโคราช จำนวน 7 เส้นทาง

6.2 กิจกรรมท่องเที่ยวกับชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์หรือการท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ความรู้ความเพลิดเพลิน เห็นคุณค่าและยังเป็นการช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรม

6.3 กิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับอุทยานธรณีโคราช กิจกรรมอื่น ๆ ที่มีชื่อเสียงและได้รับการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้เป็นกิจกรรมนำเสนอของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครราชสีมา

7. ด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยว

รูปแบบที่ใช้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวทั่วไป ได้แก่ Web site, YouTube, Fan page Face book, Guide book, นิตยสารและแผ่นพับ และการสร้างการรับรู้ให้กับคนในชุมชน

8. ด้านการติดตามผลการดำเนินงานบริการท่องเที่ยว

การติดตามผลการดำเนินงานบริการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชจะมีในบางแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น โดยเฉพาะแหล่งที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวและมักจะเป็นสถานที่ที่อยู่ภายใต้การบริหารงานโดยองค์กรหรือหน่วยงาน

9. ด้านการดูแลและสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว

9.1 ด้านการรักษาความปลอดภัย มีสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่ประจำทั้ง 5 อำเภอ รวมถึงในพื้นที่แหล่งชุมชนและตามจุดเส้นทางที่สำคัญบนท้องถนน จะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยตรวจตราและปฏิบัติหน้าที่อยู่ตลอดเวลา

9.2 โรงพยาบาล สถานพยาบาล มีโรงพยาบาลที่ได้มาตรฐานในการให้บริการ ได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์มหาราชนครราชสีมา ซึ่งเป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่ โรงพยาบาลชุมชนประจำอำเภอ และโรงพยาบาลเอกชนขนาดใหญ่จำนวนหลายแห่ง นอกจากนี้ยังมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลประจำอยู่ทุกตำบลในพื้นที่อุทยานธรณีโคราชทั้ง 5 อำเภอ

10. ด้านกลยุทธ์หรือแนวทางการเสริมสร้างความประทับใจในการท่องเที่ยว

10.1 การสร้างการรับรู้โดยคนในท้องถิ่น ให้ชุมชนในพื้นที่มีความรู้เกี่ยวกับอุทยานธรณีโคราชเพิ่มมากขึ้น ผู้คนมีจิตสำนึกในการเห็นคุณค่า เกิดความภาคภูมิใจ เห็นความสำคัญและร่วมมือร่วมใจในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

10.2 การพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการท่องเที่ยว แต่ทั้งนี้พบปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ยังขาดงบประมาณสนับสนุนสำหรับการดำเนินงานในด้านนี้

10.3 การร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลที่ดีโดยตรงต่อการประชาสัมพันธ์และดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจทั่วไปเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานธรณีโคราช

2) ความโดดเด่นและการดึงดูดความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว สามารถสรุปความโดดเด่นและการดึงดูดความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวได้ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นมากที่สุดคือ ประเภทธรณีวิทยา ซึ่งมีชื่อเสียงและมีความสำคัญทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ทรัพยากรประเภทธรณีวิทยาสามารถพบได้ทั้งหมดภายในพื้นที่ทั้ง 5 อำเภอ

2. แหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นรองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทวัฒนธรรมประวัติศาสตร์

3. แหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นลำดับสุดท้ายคือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทนิเวศวิทยา

3) การบริหารจัดการและพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการในมิติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งผลที่ดีทั้งในด้านเศรษฐกิจรายได้ ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านสภาพแวดล้อมธรรมชาติ การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ชุมชนได้รับผลประโยชน์ร่วมกันในทุกด้าน อุทยานธรณีโคราชมีการบริหารจัดการโดยคณะบุคคล 2 คณะ คือ 1) คณะกรรมการอำนวยการอุทยานธรณีโคราชหรือโคราชจีโอพาร์ค มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและกำกับการดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการ และ 2) คณะผู้บริหารอุทยานธรณีโคราชหรือโคราชจีโอพาร์ค มีหน้าที่บริหารจัดการให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการอำนวยการและตามแนวทางของอุทยานธรณีโลกของยูเนสโก ดังนี้ 1) การบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจและรายได้ 2) การบริหารจัดการด้านสังคมและวัฒนธรรม 3) การบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมและธรรมชาติ และ 4) การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

4. นโยบายการร่วมส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ การสร้างพันธมิตรทางด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้จากโอกาสและความได้เปรียบของอุทยานธรณีโคราชที่อยู่ในพื้นที่ดินแดนแห่ง 3 มงกุฎทางธรรมชาติของยูเนสโก (The UNESCO Triple Crown) ส่งผลให้เกิดกระแสความสนใจจากนักท่องเที่ยวและช่วยกระตุ้นภาครัฐ โดยคณะกรรมการอำนวยการอุทยานธรณีโคราชได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมให้ทั้ง 3 มรดกโลกเป็นพันธมิตรกันในด้านแหล่งท่องเที่ยว การร่วมส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชกับพันธมิตรพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีภาครัฐเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน จะช่วยส่งผลให้อุทยานธรณีโคราชมีศักยภาพในการท่องเที่ยว มีความได้เปรียบในการแข่งขันและมีโอกาสประสบความสำเร็จด้านการท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ศักยภาพการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชเพื่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกในประเทศไทย แสดงให้เห็นว่า อุทยานธรณีโคราชมีศักยภาพค่อนข้างสูงในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากการตรวจสอบองค์ประกอบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (10As) ที่ครอบคลุมในทุกด้าน ทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยวที่มีความดึงดูดน่าสนใจ การเข้าถึงที่สะดวกสบาย สิ่งอำนวยความสะดวก การบริการที่รองรับนักท่องเที่ยว และการสร้างความเชื่อมั่นในความปลอดภัย ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ พวงพร ภัสสรวิริยะ (Phassarawiriya P., 2021) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางโคราชจีโอพาร์ค อำเภอสูงเนิน โดยระบุว่าการท่องเที่ยวตามแนวเส้นทางท่องเที่ยวโคราชจีโอพาร์ค มีศักยภาพการท่องเที่ยวครบทั้ง 8 ด้าน แหล่งท่องเที่ยวในอุทยานธรณีโคราชถูกจำแนกตามเอกลักษณ์เป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ ประเภทธรณีวิทยา ประเภทวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ และประเภทนิเวศวิทยา นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์อีกมากมายเพื่อสร้างแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยแหล่งท่องเที่ยวทางธรณีวิทยาของอุทยานธรณีโคราชมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปริณา ลาปะ (Lapa P., 2015) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยพบว่าว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่จะเลือกชมธรรมชาติทิวทัศน์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวประเภทธรณีวิทยา การผสมผสานการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 ประเภทจะช่วยส่งผลให้การท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชมีความหลากหลายและสามารถตอบโจทย์นักท่องเที่ยวได้หลายกลุ่ม ในด้านศักยภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว พบว่าอุทยานธรณีโคราชมีความพร้อมทั้งในด้านการคมนาคม โดยการจราจรทางบกหรือเส้นทางรถยนต์มีความสะดวกที่สุด มีที่พักอาศัยที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวในระดับมาตรฐานกว่า 200 แห่ง มีโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการครบครัน และมีความปลอดภัยในการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ยังมีการสร้างศักยภาพการท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการและพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวด้วยการสนับสนุนความยั่งยืน เนื่องจากอุทยานธรณีโคราชมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น การอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญา และการปกป้องสิ่งแวดล้อม โดยสร้างรายได้ให้กับชุมชนในพื้นที่ด้วยการมีกิจกรรมท่องเที่ยวและปลูกฝังจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนและนักท่องเที่ยว อีกทั้งการให้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและนโยบายเพื่อการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ และการพัฒนาภายในพื้นที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและสร้างโอกาสในการกระจายรายได้สู่ทุกภาคส่วน อุทยานธรณีโคราชมีความพร้อมในหลายด้านที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกที่มีศักยภาพ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิจัยพบว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราช มีอุปสรรคด้านการขาดงบประมาณและศักยภาพของบุคลากรในการดำเนินงาน สอดคล้องกับวัลย์ลิกา เจริญศิลปะ (Charoensin W., 2018) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยระบุว่า ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรจะต้องมี

ยุทธศาสตร์ยกระดับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชระยะยาวในอนาคตได้ จากประเด็นปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือและแก้ไข ด้วยการสนับสนุนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้อุทยานธรณีโคราชกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและโดดเด่นในระดับสากลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

สรุปองค์ความรู้

จากการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชเพื่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกในประเทศไทย พบว่าการตรวจสอบศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนและพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหลายด้าน เพื่อวิเคราะห์และสรุปการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว หากพบอุปสรรคหรือปัญหาที่ส่งผลทางด้านศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว สามารถที่จะใช้หลักในการวิเคราะห์หาสาเหตุทบทวนเพื่อดำเนินการแก้ปัญหา ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้จากการวิจัยดังนี้

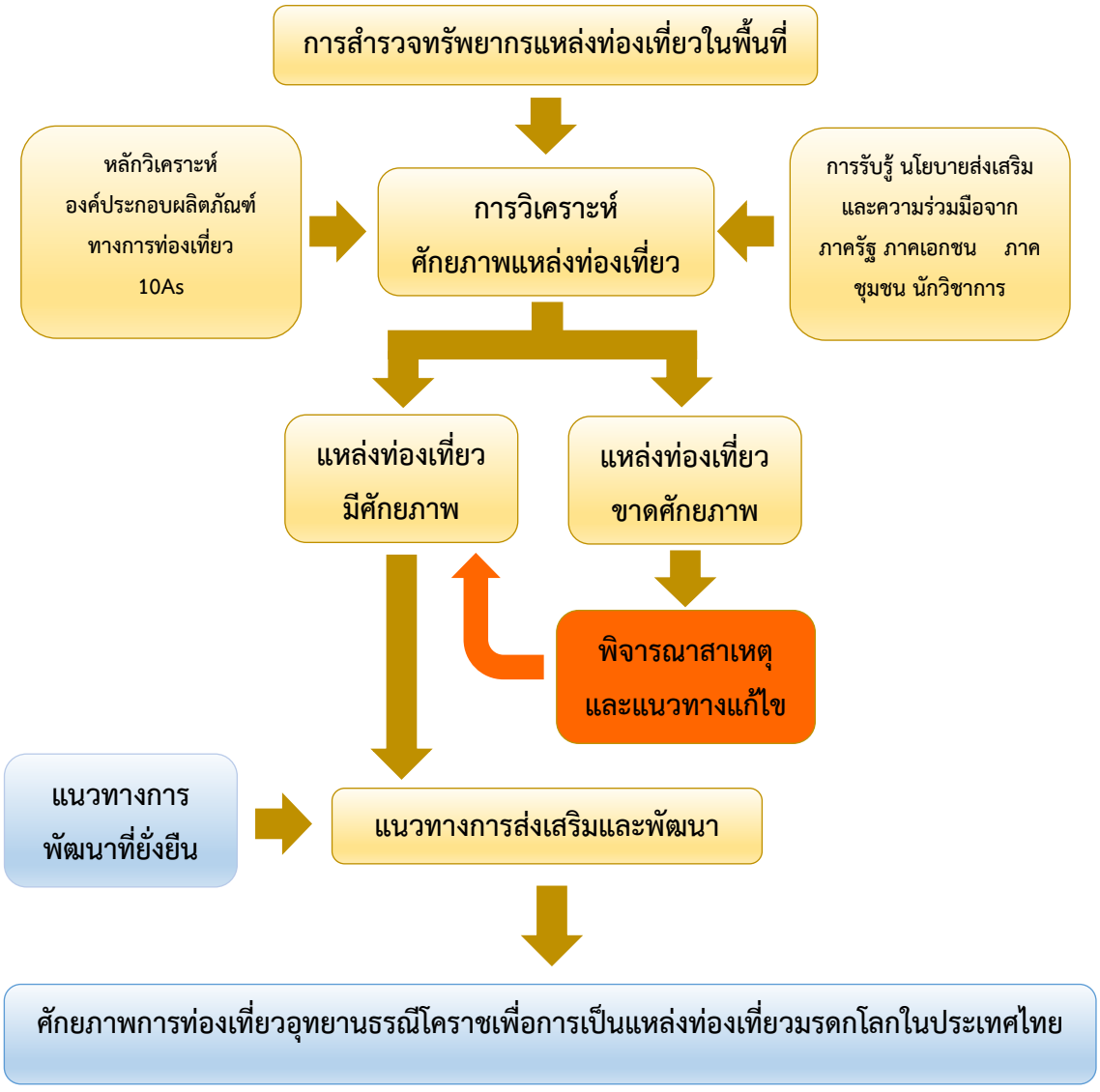

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราช ควรตระหนักถึงความสำคัญและให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานธรณีโคราช

2. อุทยานธรณีโคราชยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักในด้านการท่องเที่ยว ควรสร้างการรับรู้ให้คนในชุมชนได้รู้จักและเข้าใจ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั่วไปและนักท่องเที่ยวได้รู้จักมากยิ่งขึ้น

3. แม้อุทยานธรณีโคราชจะมีศักยภาพการท่องเที่ยว แต่ยังต้องเผชิญกับความท้าทาย เช่น การจัดการผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ และการยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับเกณฑ์ระดับสากล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการในการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราช ได้นำไปใช้ในการปฏิบัติเพื่อให้อุทยานธรณีโคราชบรรลุบรรลุเป้าหมายและเกิดความยั่งยืนด้านการท่องเที่ยว

2. ควรมีการศึกษาและกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อใช้เสนอในการป้องกันอุปสรรคและแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราช

References

Tourism Authority of Thailand. (2002). Data Project for Ecotourism Development. Bangkok: Alsa.

Tourism Authority of Thailand, Northeast Region. (2023). UNESCO Approves Plan for Global Geopark. Retrieved May 22, 2023, from https://i-san.tourismthailand.org/contact/

Rattanapongthra. T., (2017). Strategic Plan for Developing Integrated Cultural Heritage Tourism Potential in Sustainable Ways, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. Ph.D. Thesis, University of Phayao, Phayao.

Chintasakul. P., (2017). Khorat Geopark to UNESCO World Geopark. Bangkok: Department of Mineral Resources.

Lapa. P., (2015). Tourism Behavior of Thai Tourists in Nakhon Ratchasima Province. Journal of Business Administration Private Higher Education Association of Thailand, 4(1), 30-45.

Wiriya. P., (2021). Factors Affecting the Intention to Ecotourism Along the Khorat Geopark Tourism Route, Sung Noen District, Nakhon Ratchasima Province. Journal of the Researchers Association, 26(4), 225-243.

Thaweeksikam P., and Department of Tourism. (2010). Guidelines for Evaluating Quality Standards of Ecotourism Destinations. Bangkok: Tourist Attraction Development Office.

Charoensin. W., (2018). Guidelines for the Development of Cultural Tourism in Nakhon Ratchasima Province. Ph.D. Thesis,Phayao University, Phayao.

Korat Geopark Office. (2017). Application Documents for Khorat Geopark Global Geopark. Retrieved July 29, 2023, from https://www.khoratgeopark.com/Data/FileEditor/y.

M. Morrison, A. (2014). The 10 As of Successful Tourism Destinations. (Online). Retrieved 1 August 2023, from https://www.researchgate.net/figure/The-10-As-of Successful-Tourism-Destinations_fig1_261360325

Pelasol, J. (2012). A Potential Tourist Destination in the Southern Part of Iloilo. Philippines: International JPAIR Multidisciplinary Research is being.